

ව්‍යාපාර අධ්‍යයනය

8.2 රක්ෂණයේ ප්‍රායෝගික භාවිතය සඳහා ඉවහල් වන රක්ෂණ මූලධර්ම විමසීම

නිපුණතා මට්ටම : 8.2

රක්ෂණයේ ප්‍රායෝගික භාවිතය සඳහා ඉවහල් වන රක්ෂණ මූලධර්ම විමසයි.

ඉගෙනුම් ඵල

රක්ෂණ මූලධර්ම ලැයිස්තුගත කරයි

රක්ෂණ හිමිකම නිදසුන් ඇසුරින් පැහැදිලි කරයි

රක්ෂණ ගිවිසුමක දී උපරිම සඳ්භාවයෙන් යුතුව කටයුතු කිරීමේ අවශ්‍යතාව තහවුරු කරයි

රක්ෂිත දේපළකට සිදු වූ හානියක් සම්බන්ධව වන්දි ගෙවීමේ දී හානි පූර්ණ මූලධර්මයේ බලපෑම පැහැදිලි කරයි

ආදේශන මූලධර්මය හඳුන්වා ඒ සඳහා නිදසුන් දක්වයි

දායකත්ව මූලධර්මය හඳුන්වා ඒ සඳහා නිදසුන් දක්වයි

වන්දි ගෙවන අවස්ථාවක දී ආසන්නතම හේතුව බලපාන ආකාරය පැහැදිලි කරයි

රක්ෂණයට, රක්ෂණ මූලධර්ම වැදගත් වන ආකාරය අගය කරයි

දෙන ලද සිද්ධි ඇසුරින් රක්ෂණ මූලධර්ම පැහැදිලි කරයි

ප්‍රතිරක්ෂණය හා ප්‍රාරක්ෂණය යන්න පැහැදිලි කරයි

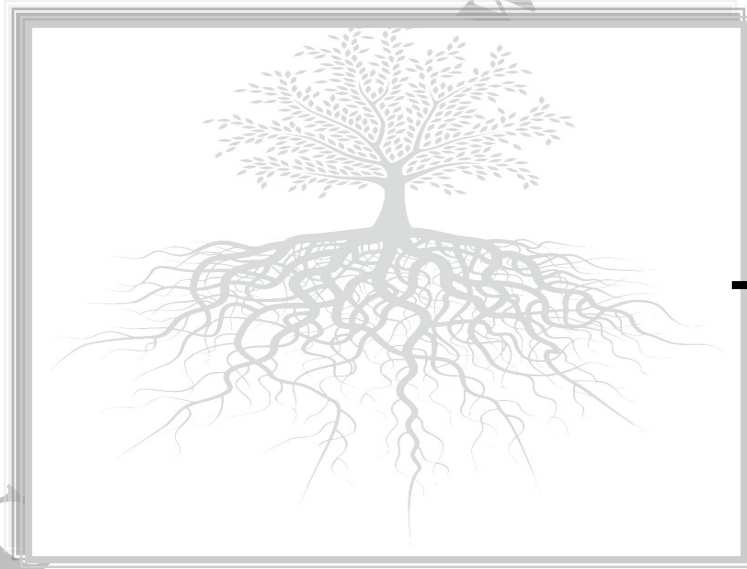
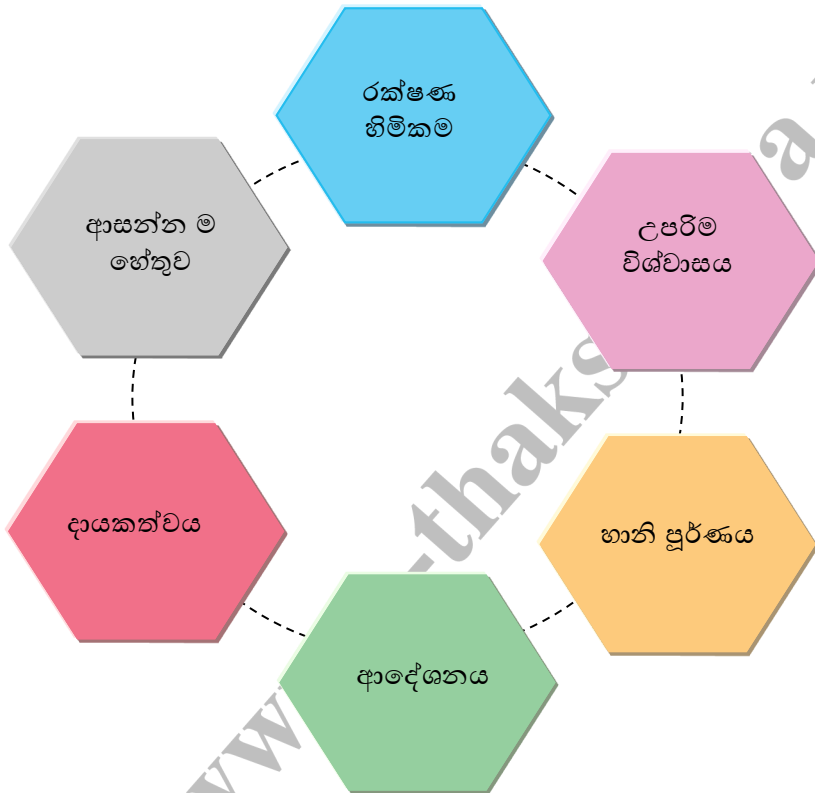
Copyright

අන්තර්ගතය :- ඒ. දයාල් පීරිස් මයා. ගුරුළුගොමි මහ විදුහල, කළුතර.
සැකසුම :- ප්‍රමෝදය වර්ණකුල මයා, ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්ව විද්‍යාලය.
අන්තර්ගතය පරීක්ෂා කිරීම:- ජනක විජේගුණවර්ධන මයා , රාජකීය විද්‍යාලය , හොරණ

රක්ෂණ මූලධර්ම

රක්ෂණ ව්‍යාපාරය ක්‍රමවත්ව පවත්වා ගෙන යාම සඳහා අනුගමනය කළ යුතු මූලධර්ම

ගසක පැවැත්ම හා ශක්තිමත් භාවය ගසේ මුල් මත රඳා පවතින බවත්,

එසේ ම රක්ෂණ ව්‍යාපාරය ක්‍රමවත්ව පවත්වා ගෙන යාමට රක්ෂණ මූලධර්ම වැදගත් වන බව.

අන්තර්ගතය :- ඒ. දයාල් පීරිස් මයා. ගුරුළුගොමි මහ විදුහල, කළුතර.
 සැකසුම :- ප්‍රමෝදය වර්ණකුල මයා, ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්ව විද්‍යාලය.
 අන්තර්ගතය පරීක්ෂා කිරීම:- ජනක විජේගුණවර්ධන මයා , රාජකීය විද්‍යාලය , හොරණ

රක්ෂණ හිමිකම / රක්ෂණීය අයිතිය

යම් විෂය වස්තුවක් පැවතීමෙන් මූල්‍යමය / ආර්ථිකමය වාසියකුත්, එය අහිමි වීමෙන් ආර්ථිකමය / මූල්‍යමය අවාසියකුත් ඇති වන ඕනෑම දෙයක් සම්බන්ධව ඇති හිමිකම .

01

ස්වාමී පුරුෂයාගේ ජීවිතය පිළිබඳ භාර්යාවටත්, භාර්යාවගේ ජීවිතය පිළිබඳව ස්වාමියාටත් රක්ෂණ හිමිකමක් ඇත

02

යම් දේපළක නීත්‍යානුකූල අයිතිකරුට එම දේපළ පිළිබඳව රක්ෂණ හිමිකමක් ඇත

03

ණය හිමියෙකුට ණය ගැතියෙකුගේ ජීවිතය තම ණය ප්‍රමාණය දක්වා රක්ෂණය කිරීමට හිමිකමක් ඇත

04

චිත්‍රපට අධ්‍යක්ෂවරයෙකුට තම නළු නිලියන් පිළිබඳ රක්ෂණ හිමිකමක් ඇත.

උපරිම විශ්වාසය / සඳ්භාවය

රක්ෂණය කරනු ලබන විෂය වස්තුව සම්බන්ධයෙන් රක්ෂකයා සහ රක්ෂිතයා විසින් හෙළිදරව් කළ යුතු රක්ෂණ ගිවිසුමට අදාළ සියලු තොරතුරු සඳ්භාවයෙන් යුතුව හෙළිදරව් කිරීම.

උපරිම විශ්වාසය ආරක්ෂා නොකිරීම නිසා වන්දි ගෙවීම ප්‍රතික්ෂේප කිරීමට ද රක්ෂණ සමාගමට හැකියාව ඇත.

අන්තර්ගතය :- ඒ. දයාල් පීරිස් මයා. ගුරුළුගොමි මහ විදුහල, කළුතර.
සැකසුම :- ප්‍රමෝදය වර්ණකුල මයා, ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්ව විද්‍යාලය.
අන්තර්ගතය පරීක්ෂා කිරීම:- ජනක විජේගුණවර්ධන මයා , රාජකීය විද්‍යාලය , හොරණ

රක්ෂකයා රක්ෂිතයාට පැවසිය යුතු කරුණු	රක්ෂිතයා රක්ෂකයාට පැවසිය යුතු කරුණු
<ul style="list-style-type: none"> • ඔප්පුවේ ස්වභාවය • වාරික ප්‍රමාණය සහ වාරිකයක වටිනාකම • ප්‍රතිලාභ • ඔප්පුව අවලංගු කිරීම • ඔප්පුව කල් පිරීම • ඔප්පුව පැවරීම පිළිබඳව 	<ul style="list-style-type: none"> • පෞද්ගලික තොරතුරු (නම , වයස, ලිපිනය) • සෞඛ්‍ය තත්ත්වය • අදායම් තත්ත්වය • වත්කම් තත්ත්වය • යැපෙන්නන් සංඛ්‍යාව • අදාළ වේ යැයි සැලකෙන වෙනත් සියළු තොරතුරු

හානි පූර්ණය

යම් රක්ෂිත දේපළකට හානියක් සිදු වූ විට එම දේපළ යථා තත්ත්වයට පත් කර ගැනීමට ප්‍රමාණවත් වන්දි මුදලක් පමණක් ගෙවීම ජීවිත රක්ෂණයට මෙම මූලධර්මය අදාළ නොවේ.

ශාමින්ද රු. 7 000 000 ක් වටිනා මෝටර් රථය රු. 7 000 000කට රක්ෂණය කර ඇත. අනතුරකින් මෝටර් රථයට සිදු වූ අලාභය රු.600 000 ක් නම් ශාමින්දට වන්දි වශයෙන් හිමි වන මුදල රු.600 000 ක් වේ.

රක්ෂණයෙන් ලාභ ලැබීමට ඇති ඉඩකඩ වළක්වා ඇත්තේ මෙම මූලධර්මයෙනි. මෙම මූලධර්මය ක්‍රියාත්මක වීමෙන් රක්ෂණය මගින් ලාභ ලැබීමට ඇති අවස්ථා ඇහිරී යයි.

Copy

අන්තර්ගතය :- ඒ. දයාල් පීරිස් මයා. ගුරුළුගොමි මහ විදුහල, කළුතර.
 සැකසුම :- ප්‍රමෝද්‍යා වර්ණකුල මයා, ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්ව විද්‍යාලය.
 අන්තර්ගතය පරීක්ෂා කිරීම:- ජනක විජේගුණවර්ධන මයා , රාජකීය විද්‍යාලය , හොරණ

සුරාජ් රු. 3 600 000 ක් වටිනා තම මෝටර් රථය රු.3 000 000 කට රක්ෂණය කර ඇති අවස්ථාවක අනතුරකින් මෝටර් රථයට සිදු වූ අලාභය රු.300 000ක් නම්, සුරාජ්ට වන්දි වශයෙන් හිමි වන මුදල,

$$= \frac{\text{ඔප්පුවේ වටිනාකම}}{\text{දේපළ වටිනාකම}} \times \text{සිදු වූ හානිය}$$

$$= \frac{3000000}{3600000} \times 300000$$

$$= \underline{\underline{\text{රු. 250 000}}}$$

මෙම මෝටර් රථයට අනතුරකින් පූර්ණ අලාභයක් සිදු වූයේ නම් සුරාජ්ට වන්දි වශයෙන් හිමිවන මුදල රු. 3 000 000ක් වේ.

කසුන්දි රු. 4 000 000 ක් වටිනා තම නිවස රු. 6 000 000කට රක්ෂණය කර ඇත.

අනතුරකින් (ගිනි ගැනීමකින්) නිවසට සිදු වූ අලාභය රු.1 000 000 ක් නම් කසුන්දිට හිමි වන වන්දි මුදල රු. 1 000 000 ක් වේ.

මෙම නිවසට සිදු වූ අලාභය පූර්ණ අලාභයක් නම් කසුන්දිට හිමි වන වන්දි මුදල රු. 4 000 000ක් වේ.

අන්තර්ගතය :- ඒ. දයාල් පීරිස් මයා. ගුරුළුගොමි මහ විදුහල, කළුතර.

සැකසුම :- ප්‍රමෝදය වර්ණකුල මයා, ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්ව විද්‍යාලය.

අන්තර්ගතය පරීක්ෂා කිරීම:- ජනක විජේගුණවර්ධන මයා , රාජකීය විද්‍යාලය , හොරණ

දායකත්වය

යම් දේපළක් රක්ෂණ ආයතන කිහිපයක රක්ෂණය කර ඇති විටක, එම දේපළට හානියක් සිදු වූ අවස්ථාවක දී ඒ සඳහා ඔප්පු නිකුත් කර ඇති රක්ෂණ සමාගම් සියල්ල ම නිකුත් කළ ඔප්පුවල වටිනාකමේ අනුපාතයකට දායක වී වන්දි ගෙවීම සිදු වන බව

මෙම මූලධර්මය ද ජීවිත රක්ෂණයට බල නොපායි.

ඉෂාන් සිල්වා රු. 2 000 000 ක් වටිනා සිය නිවස A , B , C හා D යන රක්ෂණ ආයතන 4 හි රු.2 000 000 බැගින් වූ වටිනාකම් යටතේ රක්ෂණය කර ඇත.

නිවසට සිදු වූ අලාභය පූර්ණ අලාභයක් වේ නම්,

$$\begin{aligned}
 A \text{ ගෙවන වන්දිය} &\Rightarrow 2\,000\,000 \times 1/4 = \text{රු. } 500\,000 \\
 B \text{ ගෙවන වන්දිය} &\Rightarrow 2\,000\,000 \times 1/4 = \text{රු. } 500\,000 \\
 C \text{ ගෙවන වන්දිය} &\Rightarrow 2\,000\,000 \times 1/4 = \text{රු. } 500\,000 \\
 D \text{ ගෙවන වන්දිය} &\Rightarrow 2\,000\,000 \times 1/4 = \text{රු. } 500\,000 \\
 &\underline{\underline{\text{රු. } 2\,000\,000}}
 \end{aligned}$$

නිවසට සිදු වූ අලාභය රු. ලක්ෂ 8 නම්,

$$\begin{aligned}
 A \text{ ගෙවන වන්දිය} &\Rightarrow 800\,000 \times 1/4 = \text{රු. } 200\,000 \\
 B \text{ ගෙවන වන්දිය} &\Rightarrow 800\,000 \times 1/4 = \text{රු. } 200\,000 \\
 C \text{ ගෙවන වන්දිය} &\Rightarrow 800\,000 \times 1/4 = \text{රු. } 200\,000 \\
 D \text{ ගෙවන වන්දිය} &\Rightarrow 800\,000 \times 1/4 = \text{රු. } 200\,000 \\
 &\underline{\underline{\text{රු. } 800\,000}}
 \end{aligned}$$

ජයරංග රු.3 000 000 ක් වටිනා සිය නිවස A , B හා C යන රක්ෂණ සමාගම් තුනක පිළිවෙළින් රු. 1 500 000, රු.1 000 000 , රු. 500 000 බැගින් වූ වටිනාකම් යටතේ රක්ෂණය කර ඇත. මෙම නිවසට සිදු වූ අලාභය පූර්ණ අලාභයක් නම්,

$$\begin{aligned}
 A \text{ ගෙවන වන්දිය} &(3000000 \times 3/6) = \text{රු. } 1\,500\,000 \\
 B \text{ ගෙවන වන්දිය} &(3000000 \times 2/6) = \text{රු. } 1\,000\,000 \\
 C \text{ ගෙවන වන්දිය} &(3000000 \times 1/6) = \text{රු. } 500\,000 \\
 &\underline{\underline{\text{රු. } 3\,000\,000}}
 \end{aligned}$$

නිවසට සිදු වූ අලාභය රු.1 000 000 ක් නම්,

$$\begin{aligned}
 A \text{ ගෙවන වන්දිය} &1000000 \times 3/6 = \text{රු. } 500\,000 \\
 B \text{ ගෙවන වන්දිය} &1000000 \times 2/6 = \text{රු. } 666\,667 \\
 C \text{ ගෙවන වන්දිය} &1000000 \times 1/6 = \text{රු. } 333\,333 \\
 &\underline{\underline{\text{රු. } 1\,500\,000}}
 \end{aligned}$$

අන්තර්ගතය :- ඒ. දයාල් පීරිස් මයා. ගුරුළුගොමි මහ විදුහල, කළුතර.

සැකසුම :- ප්‍රමෝදය වර්ණකුල මයා, ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්ව විද්‍යාලය.

අන්තර්ගතය පරීක්ෂා කිරීම:- ජනක විජේගුණවර්ධන මයා , රාජකීය විද්‍යාලය , හොරණ

ආදේශනය

රක්ෂිත දේපළකට සිදු වූ හානියක දී රක්ෂණ සමාගම වන්දි ගෙවීමෙන් පසුව, බාහිර පාර්ශවවලින් රක්ෂිතයට ලබා ගත හැකි වෙනත් වාසි හා අයිතීන් රක්ෂකයා වෙත පවරා ගැනීම.

මෙම මූලධර්මය ද ජීවිත රක්ෂණයට බල නොපායි.

රු. 6 000 000 ක් වටිනා මෝටර් රථයක් රු. 6 000 000 කට රක්ෂණය කර ඇති තත්ත්වයක් යටතේ, මෝටර් රථයට සිදු වූ අනතුරකින් එම රථය සම්පූර්ණයෙන් ම විනාශ වූයේ නම්, රක්ෂණ සමාගම රු. 6 000 000 ම වන්දි ලෙස ගෙවන අතර, මෝටර් රථයේ සුන්බුන් රක්ෂණ ආයතනය පවරා ගැනීම.

ආසන්නතම හේතුව

රක්ෂිත දේපළකට හෝ ජීවිතයකට සිදු වූ හානියක දී එම හානිය සිදුවීමට හේතු කිහිපයක් බලපා ඇති විටෙක , හානිය සිදුවීමට බලපෑ ආසන්නතම හේතුව රක්ෂණ ඔප්පුවෙන් ආවරණය වී ඇත්නම් පමණක් වන්දි ගෙවන බව.

Copyright ©

අන්තර්ගතය :- ඒ. දයාල් පීරිස් මයා. ගුරුළුගෝමි මහ විදුහල, කළුතර.

සැකසුම :- ප්‍රමෝදා වර්ණකුල මයා, ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්ව විද්‍යාලය.

අන්තර්ගතය පරීක්ෂා කිරීම:- ජනක විජේගුණවර්ධන මයා , රාජකීය විද්‍යාලය , හොරණ

“ලංකාරාණි” නමැති නැව ගින්නෙන් සිදු වන හානි සඳහා රක්ෂණය කර ඇත. මෙම නැව මුහුදේ ගමන් කරමින් තිබෙන අවස්ථාවක පහත අවදානම්වලට ලක් විය.

- නැව කුණාටුවකට හසු වීම
- නැව පෙරළීම
- නැව ගිනි ගැනීම
- නැව මුහුදුබත් වීම

ඉහත හේතු අතුරින් නැවට අලාභ සිදුවීමට බලපෑ ආසන්නතම හේතුව නැව කුණාටුවකට හසු වීම යි.
මෙසේ නැව විනාශයට පත් වීමට බලපෑ ආසන්නතම හේතුව වන , නැව කුණාටුවකට හසු වීම රක්ෂණ ඔප්පුවෙන් ආවරණය නොවන නිසා රක්ෂණයෙන් වන්දි හිමි නොවේ.

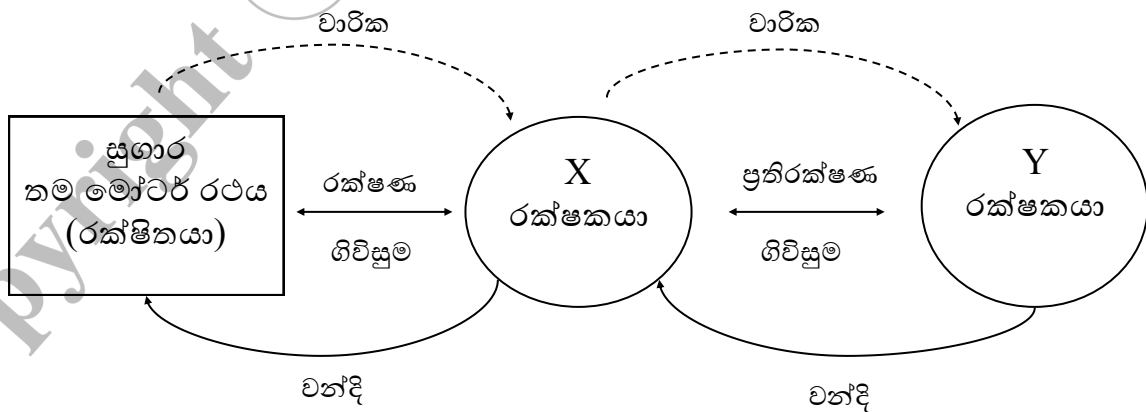

ප්‍රති රක්ෂණය (පුනර් රක්ෂණය) (Re - Insurance)

රක්ෂණ සමාගමක් විසින් භාර ගන්නා ලද රක්ෂණ අවදානමක් එම ආයතනය විසින් තවත් රක්ෂණ සමාගමක හෝ කිහිපයක රක්ෂණය කිරීම.

නිදසුන් I

සුගාර තමාට අයිති රු. 5 000 000 ක් වටිනා මෝටර් රථය X නමැති රක්ෂණ සමාගමේ රක්ෂණය කරන ලදී. X රක්ෂණ ආයතනය තමා භාර ගත් අවදානම Y නමැති රක්ෂණ සමාගමේ රක්ෂණය කරන ලදී.

අන්තර්ගතය :- ඒ. දයාල් පීරිස් මයා. ගුරුළුගොමි මහ විදුහල, කළුතර.
සැකසුම :- ප්‍රමෝදය වර්ණකුල මයා, ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්ව විද්‍යාලය.
අන්තර්ගතය පරීක්ෂා කිරීම:- ජනක විජේගුණවර්ධන මයා , රාජකීය විද්‍යාලය , හොරණ

නිදසුන් II.

හිරෝන් ලසන්ත තමාට අයත් රු.9 000 000 ක් වටිනා නිවස A නැමැති රක්ෂණ ආයතනයේ රක්ෂණය කර ඇත.

A නැමැති රක්ෂණ ආයතනය තමා භාර ගත් අවදානම B නැමැති රක්ෂණ ආයතනයේ ද , C නැමැති රක්ෂණ ආයතනයේ ද කොටස් වශයෙන් රක්ෂණය කරන ලදී.

Copyright

ප්‍රාරක්ෂණය (Under writing)

විශාල වටිනාකමක් සහිත වත්කමක් / දේපලක් සම්බන්ධයෙන් ඇති අවදානමක් හිමිකරු විසින් කොටස් වශයෙන් වෙන වෙන ම රක්ෂණ ආයතන කිහිපයක රක්ෂණය කිරීම.

එක රටක සිට තවත් රටකට නැව් මගින් ප්‍රවාහනය කිරීමට අපේක්ෂා කරන භාණ්ඩ තොගයක් , කොටස් වශයෙන් වෙන වෙන ම කොටස් පහකට බෙදා A, B, C, D, හා E නැමැති රක්ෂණ ආයතනයන්හි රක්ෂණය කිරීම.

නැව්ගත කිරීමට අපේක්ෂිත භාණ්ඩ තොගය මුළු වටිනාකම රු. 10 000 000 කොටස් පහකට බෙදා වෙන වෙන ම එම භාණ්ඩ තොගය බහලුම්වල දමා ඇත.

රු.
4 000 000

රක්ෂකයා A

රු.
2 500 000

රක්ෂකයා B

රු.
1 500 000

රක්ෂකයා C

රු.
1 000 000

රක්ෂකයා D

රු.
1 000 000

රක්ෂකයා E

ඉහත සඳහන් භාණ්ඩ තොගයට අනතුරක් සිදු වූ විට තමන් භාර ගත් අවදානමේ ප්‍රමාණයට ඒ ඒ රක්ෂණ සමාගම් වන්දි ගෙවීම මෙහි දී සිදු වේ.

අන්තර්ගතය :- ඒ. දයාල් පීරිස් මයා. ගුරුළුගෝමි මහ විදුහල, කළුතර.

සැකසුම :- ප්‍රමෝදය වර්ණකුල මයා, ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්ව විද්‍යාලය.

අන්තර්ගතය පරීක්ෂා කිරීම:- ජනක විජේගුණවර්ධන මයා , රාජකීය විද්‍යාලය , හොරණ